

HMUH - KARTONNAGE OP MONUMENTALE MACHINES BIJ DE BIE IN URETERP

Je hebt ze niet zo veel meer, van die bedrijven die nog ouderwetse doosjes van karton maken. Gestanst, gerist, geniet, gelijmd, geprägd. Kartonage De Bie in Ureterp doet het nog. De producten die uit de werkplaats komen vinden hun weg in heel het land, en soms daarbuiten.

Ondernemingen blijven soms onder de radar van het grote publiek. Deze rubriek 'Hoe maakt u het?' toont bedrijven waar noorderlingen mooie, opmerkelijke of onverwachte dingen maken.

„Welkom in het museum!” Ron de Bie is dit jaar exact een kwart eeuw eigenaar van het bedrijf, dat zijn wortels heeft diep in de door de grafische industrie doordrenkte familiegeschiedenis. Met zijn woorden wenkt hij naar het machinepark. Drie glimmend zwarte oudjes staan er naast elkaar, variërend in bouwjaar tussen 1963 en 1956. „Stansmachines van een kwaliteit die je tegenwoordig niet meer ziet. Voor het werk dat ik doe zijn ze perfect.”

Braille op doosje geen probleem

De Bie is vooral alleen te vinden tussen zijn monumentjes, hoewel zijn vrouw ook in de V.O.F. zit. Zij werkt vanuit 'kantoor', hun woonhuis. Eén van de machines spuugt juist in ijl tempo een serie medicijndoosjes uit. Althans: de 2D-versies ervan, gestanst uit dik karton. „Ja, dit is wel een typisch product voor mij. Maak ik er heel veel van. Ze gaan naar mijn klant, waar ze opgezet kunnen worden en gevuld.”

Het is een ambacht. Bij het maken van zo'n doosje komt aardig wat kennis kijken. De plakranden moeten op de juiste plek zitten, bij het ontwerp moet rekening worden gehouden met wat ruimte zodat de machine het karton kan grijpen. De Bie brengt er in één beweging zelfs braille op aan. „De vakkennis is langzaam maar zeker wat verdwenen. Vaak genoeg kom ik ontwerpfouten tegen. Plakranden vergeten bijvoorbeeld. Geen probleem. Dat meld ik gewoon meteen aan mijn opdrachtgevers en dan passen we het aan.”

Techniek uit de fifties

Dat is het voordeel van een bedrijf van deze afmeting: de directe, korte lijnen met de klant. De flexibiliteit ook. „Kleine series doe ik vooral, maar af en toe een enkel product is ook geen probleem. Bij deze oude machines gaat het verwisselen van de mal gewoon veel sneller dan bij grote, industriële machines.”

(Tekst gaat verder onder de foto)

Kartonnen in alle soorten en maten zijn De Bie's specialiteit. „Vooral producten die in de grote industrie niet meer gemaakt worden. Of omdat de vorm niet uit kan, of omdat het aantal te laag is. Ik heb machines waarmee ik nog andere dingen kan. Hier, deze doosjes zitten in elkaar met behulp van haakse nietjes. Dat kunnen er niet veel meer. Ik heb nog een machientje uit de jaren vijftig daarvoor. Maar ik werk ook wel met kunststof. Van die rapportmappen voor basisscholen bijvoorbeeld. Heb ik er ongelooflijk veel van gemaakt.”

Kartonnagefamilie

Juist in die specials ziet De Bie nu een kleine opleving. „Ik krijg vooral vragen van kunstenaars die iets anders willen, maar ook van bedrijven op de Zuidas die hun klanten willen verrassen met een speciale, kartonnen wijndoos. De vraag naar afwijkende verpakkingen houdt je toch.”

Ron de Bie begon 25 jaar geleden min of meer per ongeluk. „Mijn broer had het bedrijf opgericht maar overleed niet snel daarna plots. Hoewel ik me vooral bezig hield met mijn carrière het leger en helemaal niet in het vak zat, besloot ik toch om het over te nemen. In eerste instantie vooral om zijn lopende opdrachten af te ronden. Maar het greep me. Ik vond het mooi. En nog steeds.” Niet dat hij helemaal nieuw was in de wereld. Zijn Utrechtse voorvaders zaten allemaal in de grafische industrie. „Ik liep er al rond te kijken toen ik 8 was.”

Crisis was hard

Dat waren andere tijden. In 1994 deed De Bie vooral grafische afwerking van producten die van drukkerijen kwamen. „Net de dingen die ze zelf niet in huis hadden. En ik was ook gewoon een overloop als ze zelf de drukte niet aan konden. Dozen, hangers, kaartjes, mappen, ik maakte van alles. In 2004 had ik vier man in dienst. Zo veel werk hadden we.”

Van al die drukkerijen zijn er niet veel meer over. De digitalisering trof de sector flink en ook De Bie. „De vraag viel drastisch terug, vooral door de technologische ontwikkelingen. Reclamebedrijven drukten hun werk in toenemende mate zelf bijvoorbeeld. Toen ook nog de crisis uitbrak in 2008, 2009 viel de omzet met 60 procent terug en moest ik van al mijn personeel afscheid nemen.”

Langsnaadvouwdozenplakmachine

Sindsdien weet hij één ding zeker: personeel wil hij niet meer. „Ik word dit jaar zestig, ik wil gewoon doen wat ik leuk vind en niet met de zorgen van personeel zitten.” Hij heeft nog altijd zat te doen. Drukkerijen, reclamebedrijven, kleine bedrijfjes, Multicopy-achtige ondernemingen zijn zijn klantenkring. „En de mensen die ik drukwerkmakelaars noem. Die nemen een opdracht van een groot bedrijf aan en besteden alle onderdelen uit. Drukwerk hier, dozen maken daar. Zitten leuke dingen bij hoor, voor grote internationals.”

De vorige 'Hoe maakt u het?' over de besturingskasten van Renel.

De machine die vooral veel draait heeft ook de hoogste woordwaarde: langsnaadvouwdozenplakmachine. „Is er één uit 1967. Hij vouwt de doosjes en brengt een dun laagje lijm aan, waarna zo'n doosje in elkaar gelijmd wordt. Op die van mij doe ik in een handomdraai allerlei verschillende maten doosjes. Dat kunnen grote bedrijven niet meer.”

Geplaatst op: 14 mei 2019

[GA TERUG]

Jean Paul-Taffijn (Journalist)